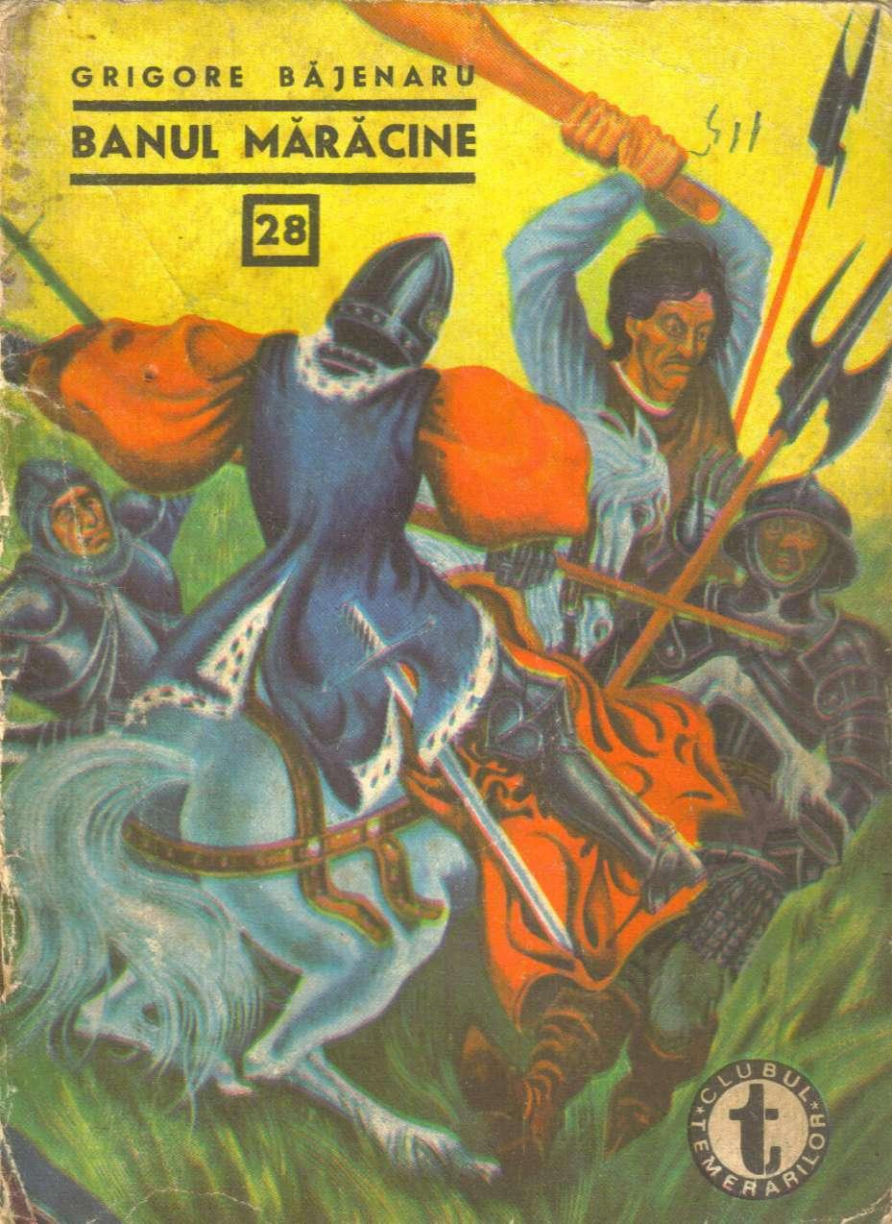

GRIGORE BĂJENARU
BANUL MĂRĂCINE

28

GRIGORE BĂJENARU

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

BANUL MĂRĂCINE

II

EDITURA TINERETULUI

Coperta de ALBIN STĂNESCU

De data aceasta, bătrînul vodă Basarab, pentru înfrîngerea oară în domnia sa, nu mai plecă la război. Anii mulți și grei ce trecuseră peste capul său albit, precum și metehnele ce-i rămăseseră în urma rănilor primite în luptele de demult îl împiedicau.

— Dar merg feciorii mei, avîndu-i în frunte pe Nicolae-Alexandru vodă și pe banul Vlad Mărăcine ! grăi Basarab rîzînd.

— Toți la un loc nu facem cît Basarab vodă singur, cînd era în zăua mării-sale ! îi luă vorba din gură banul Mărăcine.

— Nici pomul bătrîn nu mai dă spre sfîrșitul vieții sale roade ca în tinerețe. Vorba din bătrîni : „Viața omului, ca și a pomului“. Eu ce-am avut să vă spun, feții mei, v-am spus. Tătarii sînt viteji și vicleni, să știți. Și cum v-o mai lumina Dumnezeu.

Toamna aceluia an părea o vară prelungită în neștire. Vremea caldă și prietenoasă nu cerea încă straie grele și oștenii se mișcau în toată voia. Copacii își păstraseră bogăția de frunze, numai că verdele pălise sau ruginise, iar vîntul parcă aștepta o poruncă ce întîrzia să sosească, spre a porni să-și abată grozava-i tărie printre crengi și să alunge foile veștede,

care întocmai unor păsări desprinse din basme nu ştiau să zboare decît de sus în jos spre pămînt. În drumul lor, oştile româneşti nu întîmpinară nici picior de tătar. De-abia în Dobrogea, spre miază-noapte, aproape de începutul gurilor Dunării aflară ştiri despre aceşti cotropitori puşi pe omoruri şi prădăciuni. Călăraşii înaintau uşor în pas domol ca de recunoaştere.

— Avurăm parte de vreme bună pînă acum, începuse banul Vlad Mărăcine vorba.

La care măria-sa Nicolae-Alexandru răspunse :

— D-ar mai ţine aşa încă pe cît a fost de cînd am pornit la drum, ar fi bine. Dar cred că de-acum încolo începe greul.

— Tătarii şi-au lăsat semnele trecerii. Sate pîrjolate, puţuri spurcate cu mortăciuni şi otravă... şi pustiul în urma lor, grăi mai departe banul.

Iar voievodul îi răspunse, înăbuşîndu-şi un oftat :

— O nelinişte, ce m-a cuprins şi parcă-mi apasă sufletul, vrea să-mi dea de veste că nu peste multă vreme ne vom ciocni cu ei. Deci să fim cu mare luare-aminte la cel mai mic semn, la cel mai neînsemnat zgomot.

Şi, ridicînd dreapta, opri convoiul şi spuse :

— Voi, cei zece călăraşi din dreapta, faceţi calea-n-toarsă, daţi ocol satelor şi pădurilor din împrejurimi şi veniţi să ne spuneţi ce-aţi găsit, iar noi vom merge

în același pas domol, așa că ne puteți ușor ajunge din urmă.

Dar iată că hăt, departe, în fundul șoselei pe care mergeau, se ivi ceva ca un nor negru ce înainta fără prea mare grabă. Oștenii români se opriră din nou și Nicolae-Alexandru vodă grăi cu nedumerire :

— Ce-ar putea să fie acel nor care se mișcă într-acoace, bane ? Tătarii cumva ? !

— N-aș crede, măria-ta, răspunse Mărăcine, după ce scrută zarea cu privirea sa ageră. Prea vin încet. Și-apoi ce se vede, nu pare a fi pe cai. Tătarii nu vin decît călare și nu descalecă decît la mare impas !

— Așa-i ! Atunci ?

— Eu zic să fim gata de luptă totuși și să pornim în goană către norul care se vede. Că pînă ajungem în apropiere s-o desluși ce este și-atunci om vedea ce-avem de făcut.

Și, după sfatul banului Mărăcine, porniră în trap cu săbiile scoase. Dar, apropiindu-se, care nu fu mirarea lor să vadă că norul se destramă în pîlcuri de români în cămașă și în izmene cu coase, securi, seceri și toporiști, cu părul vîlvoi și aprinși la față de o aprigă minie.

— Încotro, oameni buni ? întrebă voievodul.

— După tătari, boierule ! răspunse acela ce părea căpetenia lor.

— Ca și noi ! Acu' e vorba : unde sînt tătarii ? La răsărit, încotro mergem noi, sau la apus, unde ați pornit voi ?

— S-au revărsat puhoi peste tot, boierule, da' stau ascunși și ies la jaf cînd le vine bine, mai mult noaptea. Da' noi am aflat că sînt în mare mulțime taman în locurile dinspre care veniți domniile-voastre.

— De-i așa, să ne așteptăm oamenii trimiși în iscoadă. Descălecați, copiii mei, dar fiți gata cu pala în mînă !

Abia spre seară se întoarseră cei zece călăreți, avînd unul mai mult cu ei.

— Ce-i cu omul acesta, după straie român, dar după înfățișare tătar ? întrebă Nicolae-Alexandru vodă cu uimire.

— Măria-ta, au fost trei, dar cu ăilalți doi, neînțelegîndu-ne, i-am trimis pe ceea lume și l-am păstrat pe acesta, care-i mai de Doamne-ajută ceva ! Tustrei erau îmbrăcați cu straie românești, crezînd că au să ne înșele. Dar chipul lor i-a trădat.

— Ce-ați aflat de la ei ?

— Numai de la ăsta, măria-ta ! I-am făgăduit viața și ne-a spus tot după ce i-am tăiat pe ăilalți în fața lui. L-am luat cu noi, că de nu s-or adeveri cele spuse de el, îl trimitem pe loc să le țină de urît celor doi !

— Și ce-a spus ?

— Că tătarii se află strînși toți în tabără dincoace de gurile Dunării, lingă Tulcea. Sînt puși pe jaf și ce string trimit peste hotare. Acu' va să se lase în ținuturile de lingă Dunărea Veche, după cum spune prinsul nostru, ca să prade ce-a mai rămas de pradat.

— Și-acum unde se află vrăjmașii ?

— Ne duce el într-acolo, măria-ta !

— Să pornim dară, că destul ne-am odihnit !

Oastea română se adăposti în spatele unor movile de piatră, acoperite de tufe și arbori pitici. În față se întindea cîmpia pînă în depărtări, arsă de soarele toamnei încă în putere. Dar pe ea, afară de doi-trei salcîmi răzleți, nimic. Deodată liniștea ce stăpînea ținutul, care părea pustiu, se sparse de tropotul îndepărtat al unor cai iuți, de credeai că cineva bate darabana pe pămînt cu o mie de degete odată. Și banul Mărăcine, cuprins de un fior ce făcuse să-i zvîcnească mai repede inima-i vitează, dornică de lupte, strigă :

— Vin tătarii !

— Vină sănătoși ! îi răspunse vodă Nicolae-Alexandru îmbucurat, că știu că n-or să mai plece la fel. Apoi întorcîndu-se către ostași le strigă : Fiți gata, copii ! Scutul și spada ; numai ochi ; caii cu pîntenii-n burtă și nu uitați ce v-am spus ! De asta atîrnă izbînda noastră. Doamne ajută !

Și abia isprăvi vodă, că oștenii români văzură în zare un nou-raș ce venea de astă dată vijelios spre

mobile, mărimdu-se uimitor, pe măsură ce înainta. Iar la câteva sute de pași îi văzură pe tătari gonind pe caii lor mărunți și iuți și-i auziră răcnind îndemnuri de luptă.

— Bane, abia mai avu timp să strige Nicolae-Alexandru, domnia-ta iei aripa stîngă, iar eu pe cea dreaptă ! Fiți gata, copii, caii încordați ! Iată-i, hai-daaați !...

Și cînd tătarii se găsiră la numai treizeci de pași, de i-ar fi prăbușit în ciocnire pe cei aflați în calea lor, brusc oastea română se despică în două și ceata tătarilor se lovi cumplit, spărgîndu-se de mobilele stîncose într-un vaier înfiorător. Caii căzură unii peste alții, frîngîndu-și picioarele subțiri și prinzîndu-i pe călăreți sub ei. Și-atunci românii, cu strigăte de biruință, se năpustiră asupra lor, trecîndu-i prin ascuțișul săbiilor ce nu aveau odihnă.

— Pe ei, copii ! se auziră românii. Unul să nu scape ! Să nu mai cuteze a călca pămîntul românesc !

Dar și tătarii erau sprinteni și plini de îndrăzneală. Cei scăpați, neatinși din învîlmășeala cailor, săriră cu agerime, se strînseră cu o nemaipomenită iuteală unul lingă altul, cu iataganul în mînă, și dîndu-se toți ca unul deodată la cîțiva pași înapoi, cu urlete îngrozitoare de minie, săriră pe români. Și-atunci se văzu în această ciocnire cu tătarii ceva ce nici românii și nici dușmanii acestora nu mai văzuseră.

Ca din senin, parcă țișnind din pământ, se ivi o arătare mătăhăloasă, un uriaș cu părul vîlvoi și cu ochii holbați de furie, purtînd cu amîndouă mîinile pe deasupra capului o măciucă pe măsura lui, pe care, învîrtind-o cu o iuțeață uimitoare, intră în mijlocul tătarilor ca într-o apă, spărgîndu-le ceata și culcîndu-i la pământ în cîteva clipite ca secerați.

— Uraaa, Măciucă, trage-i, Măciucă !

Dușmanii rămași în picioare o rupseră la fugă, îngroziți ca de o minune. Dar cu Măciucă nu era de glumit. Pe cît de mare la trup, pe atît de sprinten era la fugă. Din cîtiva pași îi ajunse și-i doborî și pe cei rămași, care nu se mai ridicară de la pământ în vecii vecilor. Cîtiva tătari scăpară pe caii lor rezezi și o rupseră la fugă înapoi cu spaima în oase pentru toată viața, avînd ce să-i povestească hanului după această nemaipomenită luptă cu românii.

Dar iată că zilele s-au înșiruit mai multe decît se așteptau războinicii. Luptele mărunte de hartă ce au urmat și alungarea peste hotar a cotorpitorilor le-a răpit multă vreme. Și cînd au cătat încrustările pe răboj, au băgat de seamă că se află în preajma Crăciunului. Dacă nu dădeau zor cu întoarcerea, sfînta sărbătoare i-ar fi putut prinde pe drum. Iar cînd oștile intrară în cetatea de scaun, le întîmpinară colindătorii care umpleau ulițele cu larma lor veselă. Zăpada se așternuse din gros. Tot mai ningeă încă,

bogat, cu fulgi mari cît floarea de cais ; și se stirnise taman acum un pui de viscol ce-o spulbera în fața cailor, care începură să strănute zgomotos. Banul Mărăcine mergea pe calul său negru ca smoala, țintat cu stea albă în frunte, cu botul și urechile albe și cu dreptul din față pintenog. Era mai nerăbdător ca niciodată să ajungă la vodă, ca apoi să se repeadă la biserica Sin Nicoară. Se afla în stînga lui Nicolae-Alexandru vodă, care călărea un roib cu părul luciu, de-ai fi zis că-i dat cu cine știe ce unsori rare. Avea măriia-sa chef de vorbă și nu-și putea lămuri de ce banul este atît de tăcut în această seară, cînd toată suflarea trebuia să fie veselă și pusă pe petrecere, mai cu seamă că luptele se sfîrșiseră cu bine.

— Bane, mi-a plăcut mai mult ca niciodată Măciucă al domniei-tale.

— Și mie, măriia-ta, încuviință banul. A voit să ne arate ce poate și ce nu ne-a putut arăta la Posada !

— Și de n-aș ști că-l socotești ca pe un frate bun, mai că ți l-aș cere pentru curtea mea !

Aci Mărăcine tresări din toropeală :

— Măriia-ta, zise el, ar fi ca și cînd mi-ai lua mîna dreaptă.

Vodă Nicolae-Alexandru rîse subțire :

— Asta-i, bane, ca și cînd mi-ai spune că Răduțu, fratele de lapte al domniei-tale, ți-e stînga !

— Mai așa, mărite stăpîne ! rîse de astă dată și banul.

— Of, bine că am ajuns acasă ! Iată, straja ne aşteaptă cu porţile deschise.

Nicolae-Alexandru vodă, înălţându-se drept în scări, strigă cu voce tunătoare :

— Bine v-am găsit, flăcăi !

— Să trăieşti, măria-ta ! Țișni din zeci de glasuri urarea oștenilor.

Dar, ca la o poruncă neauzită, oastea nou sosită își îndreaptă privirile spre palatul domnesc. Vodă Basarab bătrînul îi privea din pridvor cu bunătate părintească și-i aştepta cu nerăbdarea lui dintotdeauna. Și-atunci toți, ca la aceeași poruncă, izbucniră într-o urare caldă, ce le venea din adîncul sufletului pentru bărbatul care le ridicase țara la cinstea de care se bucura acum :

— Să trăiești întru mulți ani, măria-ta !

Sosit în mare grabă la biserica Sîn Nicoară, banul Mărăcine nu mai trebui să-și piardă vremea bătînd în poartă și aşteptînd să i se deschidă. Porțile erau date de perete și biserica deschisă pentru slujba de seară. Din tindă, Vlad aruncă o privire în sfîntul lăcaș, crezînd că o va vedea pe aceea pe care sufletul său o dorea cu atîta putere în acele clipe, dar biserica era goală.

„Așadar, toți se află încă în casa părintelui Antonius“, cugetă banul și, din cîțiva pași, fu la ușă,

ciocăni și o deschise fără să mai aștepte a fi poftit de nimeni.

În încăpere însă nu se aflau decît abatele și părintele Ambrozius Chelarul.

— Plecăciune, cuvioși părinți ! îngină banul. Și bine v-am găsit.

— Bine-ai venit, bane, îi răspunse Antonius după vreme îndelungată foarte.

— Războiul știi cînd începe, părinte, dar cînd sfîrșește niciodată. Dar unde-s oaspeții sfîntiei-tale ?

Antonius dădu din cap cu amărăciune, oftă și spuse în șoaptă, de parcă ar fi rostit o mare taină :

— Cred că au sosit de mult în Francia !

Banul rămase ca trăsnit. De-abia putu să rostească cu glasul răgușit și sugrumat de supărare :

— Cum așa ? Cînd au plecat ? Și de ce au plecat ?

— O, fata n-are nici o vină ! Dacă ar fi fost după ea, te-ar fi așteptat pînă-n veac ! Dar, după ce au trecut trei săptămîni de la plecarea domniei-tale, frațele ei a dat semne de nerăbdare și a spus întocmai ce spuseși odinioară domnia-ta, bane : „La război știi cînd pornești, dar cînd te întorci niciodată. Luptele acestea cu tătarii pot dura și un an. Ai noștri ne așteaptă îngrijorați, iar noi zăcem pe aici, fără de nici un rost !” Așa a vorbit Charles de Valois, iar

ceilalți i-au ținut hangul. Fata s-a împotrivit din răsuputeri sărmana ; ea ar fi voit să rămână singură aici și să te aștepte. Dar ei au luat-o cu de-a sila.

— Ah, părinte, părinte, se căină banul rănit în suflet, cu de-a sila trebuia s-o ții sfînția-ta și să mi-o păstrezi, așa precum te-am rugat din inimă cînd ți-am încredințat-o.

— Ești nedrept cu ea, o judeci cu mare greșeală, bane, să știi ! Fata nu putea face nimic.

— De ce ?

— Pentru că cei patru însoțitori ai ei, dîndu-și seama că Maria are gînduri de fugă, au legat-o și au ținut-o închisă în casă pînă în ziua plecării !

— Ah, de l-aș avea în mîină pe acest Charles de Valois, l-aș strivi ca pe un șarpe veninos ce este !

— Liniștește-te, bane ! Bea, te rog, această li-coare gălbuie. Așa, și gîndește-te că în viață ne așteaptă multe împrejurări bune sau rele, la care nici n-am visat vreodată ; iar ele sosesc atunci cînd ne așteptăm mai puțin ! Dar acestea vin pe rînd : cînd rele, cînd bune ! Eu sînt încredințat că nu se poate, după această grea încercare prin care a trecut și trece încă sufletul domniei-tale, să nu se ivească și împrejurarea cea bună care să-ți îmbucureze inima, făcîndu-te să uiți toată amara supărare de astăzi.

CAPITOLUL III

*În care lucrurile par a se îmbunătăți întrucîtva,
născînd nădejdi în sufletul banului Mărăcine.*

Primăvara anului 1346 părea că se înstăpînise de-a binelea în Țara Românească. Luna lui Mărțișor venise cu zile zbîrlite nu numai cît ținuseră babele, dar chiar și spre sfîrșitul ei.

Dar Prier, care era la mijlocul primăverii, se arăta-se cu soare puternic și totuși dulce; pomii, degoliți pînă mai ieri, primiseră deodată podoabă albă, ca prin farmec, peste noapte, de parcă s-ar fi scuturat deasupra lor tot omătul unei ierni darnice peste fire. Berzele se așezaseră temeinic la casele din anii trecuți, ca și rîndunelele, care-și făceau acum de lucru pe la cuiburi, astupînd cu dibăcie crăpăturile sau durîndu-și alte adăposturi noi în cea mai mare grabă. Liniștea domnea pretutindeni în Țara Oltului, și oamenii harnici începuseră să se pregătească de muncile ce-i așteptau : pe ogoare și în grădini, în livezi și în păduri. În dimineața aceea călduță cu cer senin, fără un fir de nouraș și fără o adiere, banul Mărăcine coborî cu pași rari scara înaltei sale cule din Craiova și se duse de-a dreptul în grădina din spatele casei. Ochii i se bucurau adînc de priveliștea ce i se înfățișa : cireșii parcă erau niște mirese uriașe de basm ce ședeau șăgalnic într-un picior, oprite

astfel parcă într-o horă mare de un vrăjitor poznaș. Iar zumzetul albinelor, pornite din revărsatul zorilor în colindă, îi sfirîiau adormitor pe la urechi, îmbiindu-l la visare. Se opri sub cel mai bătrîn cireș sădit chiar de el, acolo, în anii copilăriei, și respirînd cu nesaț mireasma suavă a florilor cugetă : „Doamne, cîtă frumusețe e în această lume... și cum trecem pe lîngă ea, de multe ori fără a o lua în seamă ! Și la fiecare curgere de vreme din an găsești alte și alte frumuseți și bogății, și toate sînt în continuă schimbare, doar frumusețea e veșnică, nepieritoare !“ Dar din toropeala ce părea să-l copleșească, iată că-l trezi un glas cunoscut, prietenos :

— Bună dimineața, cinstite bane !

— Ehei, vezi, și nu-ți vine să crezi ! Sărutăm dreapta sfinției-tale, părinte Antonius ! Dar ce vînt te-a suflat de la Curtea de Argeș la Craiova în miez de primăvară ?

— Vînt bun, bane ! Și a venit cu adierea sa tare de departe... Tocmai din Francia !

Banul Mărăcine se încruntă o clipă și îndată veni mai aproape de preot :

— Ce vrei să spui, părinte ?

— Vești de la Paris, bane !

Mărăcine își duse brusc mîna la inimă, ca și cum ar fi voit să-și potolească bătăile prea repezi.

— De la ea ?

— Ca și de la ea ! De la fratele ei !

— Indrăznește acest răuvoitor al meu să-mi trimită vești ? Ce mai vrea oare acest om, pe care eu l-am privit cîndva ca pe un iubit cumnat ?

— Citește, bane, ce-ți scrie Charles de Valois, rudă îndeaproape cu regele Filip al VI-lea al Franciei.

Și banul Mărăcine citi cu glas tare și cu adîncă uimire :

„Prea respectate seniore bane, Vlad Mărăcine, în curgerea vremii, cît am stat la Curtea de Argeș, pe cînd senioria ta erai la luptă cu tătarii, am aflat multe lucruri de bine despre Țara Românească, despre vitejia și îndrăzneala românilor în luptele ce le-au dat cu vrăjmașii și mai cu seamă despre neasemuita vitejie a domniei-tale și a oamenilor ce-ți sint îndeaproape prieteni. Preaiubita noastră țară Francia se găsește de o vreme la mare și greu împas din pricina anglilor care au cotropit-o și vor să-i răpească bunul cel mai de preț al unui popor : libertatea.

Francia nu mai poate face față luptelor fără ajutor dinafară. Mulți din multe țări ne-au sărit întru ajutorare, dar avem nevoie de și mai mulți. Te rugăm ca pe un adevărat și iubit frate, bane, să ne întinzi puternica domniei-tale mîină de ajutor, luptînd alături de noi pentru libertatea Franciei noastre prea iubite.

Cîndva s-ar putea să-i venim și noi în ajutor țării domniei-tale de va avea vreodată nevoie de ajutorul nostru !

In împrejurarea că vei privi cu bunăvoință rugămintea noastră, părintele Antonius îți va da toate lămuririle ce le vei cere.

Rămân al domniei-tale, ca un adevărat și bun frate,

Charles de Valois“.

— Ei, ce spui, bane, de această scrisoare ? întrebă Antonius pe Mărăcine, care rămăsese pe gânduri și își pierduse privirea în fundul zării albastre, fără să vadă nimic însă.

Scrisoarea lui Charles de Valois îi răscolise sufletul și-i deschisese rana ce i se păruse vindecată.

Își întoarse ochii pătrunzători către preot și spuse într-un târziu :

— De Maria de ce nu pomeneste nimic, părinte ? Și ea de ce oare n-a folosit acest minunat prilej pentru a-mi trimite o știre cit de mică, două-trei vorbe acolo, măcar ?

Antonius zîmbi cu înțelegere, oftă și dete răspunsul :

— Dacă te poștește în Francia, bane, se cheamă că o vei vedea și pe Maria și vei putea sta de vorbă cu ea nestingherit și îndelung.

Banul rămase o vreme pe gânduri și întrebă :

— Cine ți-a adus această scrisoare ?

— Au venit alaltăieri doi oameni de la Paris trimiși de Charles de Valois la mine, la Sin Nicoară, ca din partea episcopului, chipurile, cu treburi bise-

ricești. Ei știu mai multe decît e scris pe sulul de vițel, dar ți le vor spune prin viu grai. Întrebarea este dacă primești să le dai ajutorul cerut sau nu...

— Dar mai încape vorbă, părinte? Cînd a dat înapoi vreun român de la o astfel de treabă, că doar ne cunoști de zeci de ani. Numai că aici nu pot hotărî eu, de unul singur, ci e nevoie de încuviințarea măriei-sale, Basarab Vodă. Însă eu voi veni la Curtea de Argeș cu oamenii mei de nădejde, pregătit ca de plecare pentru un drum lung.

Mare fu uimirea și bucuria banului Mărăcine cînd sosi la Curtea de Argeș și văzu, că unul din cei doi oameni veniți în solie era părintele Honoré, însoțitorul Mariei de acum un an. Zîmbind cu plăcere, Vlad întrebă nerăbdător :

— Ce face domnița Maria de Valois, părinte Honoré?

— Vă așteaptă cu mare nerăbdare în Franția, bane!

— Așa să fie? se bucură Mărăcine. Dar despre asta vom sta de vorbă pe îndelete mai tirziu. Acum să purcedem la treabă! Înainte de a da ochii cu măria-sa Basarab vodă voi să știu cu de-amănuntul tot ce am a-i spune și a-i cere. Așa că, cinstiți soli ai lui Charles de Valois, vă ascult!

Părintele Honoré îi grăi cu glasul scăzut :

— Povestea războiului pustiitor pentru noi dintre regii Franciei și ai Angliei este veche și lungă. Filip al IV-lea cel Frumos, fostul nostru rege, murind destul de tânăr în 1314, îl lăsă moștenitor pe cel dintâi fiu al său, Ludovic al X-lea, care muri la numai doi ani de domnie, fără să aibă urmași de parte bărbătească. A lăsat o fată. Atunci fratele lui Ludovic, deci al doilea fiu al lui Filip, numit tot Filip, a făcut în grabă o adunare din cei mai de seamă nobili și clerici ai țării, hotărînd că în Franța o femeie nu se poate urca pe tron. Și bineînțeles că s-a urcat el sub numele de Filip al V-lea. Dar iată că și acesta a avut parte de domnie scurtă, murind după șase ani, fără să aibă nici el moștenitori bărbăți. Acum a venit rîndul celui de al treilea fiu al lui Filip al IV-lea cel Frumos, adică al treilea frate mai mic al celorlalți doi regi. Acesta se numea Charles și semăna cu taică-său, de aceea i-au spus și lui „cel frumos“. Aici, părintele Honoré se opri o clipă, oftă adînc și continuă : E, dar se vede că un blestem groaznic căzuse pe urmașii lui Filip al IV-lea cel Frumos, că și acest ultim rege Charles muri în scurtă vreme, fără moștenitori de parte bărbătească. Acum totul se arăta foarte încurcat pentru tronul văduv al Franciei. Pe cine să aleagă de urmaș al lui Filip al IV-lea cel Frumos și al fiilor acestuia ? De la Filip cel Frumos mai rămăsese numai o fiică,

Isabela, acum regina Angliei și mama regelui Eduard al III-lea de astăzi al Angliei, care poartă în vine sînge de francez. Încîntătoarea regină Isabela n-a moștenit de la tatăl său, fostul rege Filip cel Frumos, numai înfățișarea atrăgătoare, ci și unele din apucăturile acestuia. Dacă regele Eduard al II-lea al Angliei ar fi știut pe cine ia lîngă el pe tron s-ar fi cutremurat și s-ar fi lepădat ca de satana, căci soția lui, Dumnezeu știe pentru care pricină, l-a ajutat din toate puterile pe bietul ei soț să se ducă pe lumea cealaltă cît mai degrabă, dîndu-i să bea otravă.

— Ce-i drept, cîstită familie de regi! se miră banul Mărăcine. Și acum?

— Isabela, în urma hotărîrii luate de adunare, nu poate domni în Francia. Dar tînărul rege Eduard al III-lea, fiul ei, socotește că e dreptul lui să fie în același timp și regele Angliei și al Franciei. În vremea aceasta, adunarea franceză de nobili și clerici a încredințat coroana Franciei bravului nostru rege, Filip al VI-lea de Valois, supranumit cel Îndrăzneț, vărul bun al lui Filip al IV-lea cel Frumos și unchiul lui Eduard al III-lea al Angliei, socotind pe bună dreptate că Isabela, neavînd drept la tronul Franciei, nici nu poate să i-l dea fiului ei, Eduard al III-lea. Și de aici toată dihonია. Eduard al III-lea al Angliei, pe jumătate francez, mai este și vasalul regelui Filip al VI-lea de Valois al Franciei prin pămînturile ce le stăpînește în țara noastră. El însă,

furios la culme că nu a fost ales rege în Franția, a început războiul, spre a-l alunga pe Filip, unchiul său, și a-i lua tronul.

— Și a pătruns în Franția ? întreabă banul Mă-răcine.

— Da. A fost mult ajutat și de trădarea unor nobili de-ai noștri, care nădăjduiau să tragă foloase mai mari dacă Eduard al Angliei va ajunge rege și în Franția.

— Am înțeles, părinte, totul. Așteaptă aici ! Mă duc la vodă Basarab.

— Cîți ostași te gîndești, bane, să iei, dacă mi-e îngăduit să fac întrebarea ?

— Cam la un sfert de mie. Altminteri ce ajutor i-aș putea da măriei-sale Filip ? Dar de ce-ai rămas pe gînduri, părinte Honoré ? Ți se par puțini ?

— Prea puțini pentru o oaste și prea mulți pentru o solie. Cum ne vom putea strecura prin țări străine și ce vom spune ca să fim crezuți că ne ducem pentru ce ne ducem ?

— Este drept ce spui sfinția-ta. După ce am să-i cer lui vodă încuviințarea plecării, am să-i arăt și temerile noastre. Nu se poate să nu găsească măria-sa ceva care să ne vină în ajutor !

Și banul, ridicîndu-se, se îndreptă spre ușă, parcă mai ușor și mai sprinten ca niciodată. Dar cînd deschise ușa cum obișnuia, cu grabă, și ieși în tindă, fu cît pe-aci să se lovească de un călugăr ce se străduia

să aprindă un sfeșnic din dreapta canatului ușii. La lumina lumînării, ce abia apucase să-și înalțe flacăra pîlpiind, banul Mărăcine zări un chip tînăr, bălai, cu ochii verzui, plini de sfiiciune. Călugărul grăi șoptit în latinește, de parcă ar fi rostit o rugăciune :

— Domnul cu voi !

— Bună seara ! grăi apăsător banul cu atîta tărie, încît flacăra luminii șerpui ca bătută de vînt. Cine ești sfinția-ta, părințele ? Că nu te-am mai văzut pe-aci ?.

Înainte însă de a veni răspunsul celui întrebător, ușa se deschise și în pragul ei se ivi părintele Antonius, care dete grăbit lămuriri banului.

— E fratele Pietro, nou la noi în ascultare ! E italian de neam, dar a trăit mai mult la mănăstirile din Ungaria !

— Aha ! dădu din cap banul și adăugă cu două înțelesuri : Apoi, dacă nu știe încă românește, cred că are să învețe repede, că limbile noastre se aseamănă foarte ! și ieși în mare grabă.

Basarab vodă ascultase tot ce-i spusese banul Mărăcine, fără a-l întrerupe o clipită măcar. Acum privea pe fereastră și nu spunea nimic. Banul, cu inima strînsă de grijă că vodă nu-i va da învoiala cerută, își frămîntă căciula în mînă, pînă-i căzu pana verde de cocoș sălbatic.

Intr-un târziu, bătrînul voievod grăi tărăgănat :

— Cred, Vlade, că de-ar fi trăit taică-tău, prea-iubitul meu sfetnic, Radu Mărăcine...

— S-ar fi învoit să plec, măria-ta ! îndrăzni banul să-i ia repede vorba din gură.

— Taman asta voiam să spun și eu ! rise Basarab.

— Să trăiești, mărite stăpîne ! strigă banul vesel, mai tare decît s-ar fi cuvenit.

— Dacă ni se cere un ajutor din partea unor rubedenii îndepărtate, și-l putem da, apoi nu se cade a le lipsi pe aceste rude de ce ne cer. Întrebarea este numai dacă-l putem da.

— Cu prisosință, luminăția-ta ! Să ne vedem noi acolo și-apoi lasă-i pe dușmani pe mîna noastră !

— Bine ar fi, bane, să vă vedeți acolo !

Mărăcine adăugă cu grijă :

— Tocmai aici e clenciul, măria-ta, asta-i tot ce ne pune pe gînduri. Să ne înveți, luminate stăpîne, cum s-o scoatem la capăt, ca să ajungem cu bine în Francia la regele Filip al VI-lea ?

— Mai întîi de toate, încep Basarab vodă, să vă împărțiți și să mergeți în cinci pîlcuri de cîte cincizeci de oameni risipiți, fiecare ceată pe alte căi, prin alte părți de țară. Eu am să chem diacul să vă facă pentru fiecare ceată cîte o carte către măria-sa Filip de Valois, precum că-l rog să-mi dea cu împrumut o sută de mii de galbeni pe timp de doi ani, fiindu-mi de mare trebuință neîntîrziat. Aceste cinci cărți,

bane, va să le păstrați ca pe ochii voștri din cap, că numai cine are carte are parte și la domnie, și la judecată, și peste hotarele țării sale, așa să știi !

— Da, măria-ta !

— Dacă vă va opri cineva cu sila pe undeva, arătați cărțile de la mine. Dar să nu vă semețiți și să nu puneți mîna pe pală decît la mare nevoie. Pe cît se poate, să treceți nebăgați în seamă. Și nu uitați, la înapoiere, să-i cereți cărți de trecere și măriei-sale Filip !

— Am înțeles, luminate stăpîne !

— Cătați să aveți buni oameni de legătură în cetățile prin care veți trece și pe care le veți hotări voi mai dinainte. Oameni de nădejde, care să se întîlnească între ei pentru știri și toți să țină legătura cu domnia-ta. Iar laolaltă să nu vă strîngeți decît la hotarul Franciei. Abia acolo veți putea răsufla în voie și veți putea merge toți împreună, nestingheriți de nimeni.

— Thiii, asta e, măria-ta, și necum altfel, strigă bucuros banul, învăluindu-l pe vodă într-o privire plină de respect și admirație.

Vodă ridică mîna :

— Să-ți ajute Cel de sus, așa precum îți doresc eu, și-om mai vorbi. Pînă atunci am a-ți mai da cîteva povețe pentru drum și mai cu seamă pentru lupta în care ai să te întreci cu angli. Vezi că apusenii au alt fel de a se lupta decît noi răsăritenii. Și tocmai

aicea mi-e nădejdea de biruință, cu toate că sînteți puțin. Iată, dragul meu, ce cred eu că e bine să faceți ! Și vodă Basarab, rotindu-și privirea ageră de jur împrejurul încăperii, începu să calce cu pași rari și să vorbească cu glas scăzut, ca de taină, cu toate că nu-i putea auzi nimeni.

În prima clipită, cînd măria-sa deschisese gura să vorbească, se auzi un răpăit de ploaie repede, ca un vuiet ușor venit grăbit dinspre munte. Un fulger scurt spintecă cerul, luminînd viu încăperea pentru o clipă și peste puțin se auzi un bubuit îndepărtat, ce stîrni ecouri în văi.

Amîndoi bărbații își încrucișară privirile, uitîndu-se apoi pe fereastră. Vodă spuse ca în vis :

— Auzi, Vlade, primul tunet din anul acesta ! De-abia acum putem spune că a venit de-a binelea primăvara !

CAPITOLUL IV

În care aflăm întîmplări neașteptate, ce se ivesc în drumul călătorilor noștri, punîndu-le vitejia la grea încercare, și vedem cum, uneori, un brici tocit poate face mai mult decît o spadă bine ascuțită.

— Rău ai făcut că nu m-ai întrebat și pe mine, măria-ta ! Hai, doi popi, ai mai bătrîni, treacă-meargă ;

dar trei popi în aceeași ceată, zău așa, prea e de tot. Ce nevoie aveam și de tinerelul ăsta, abia pri-pășit pe la noi, Petre sau cum naiba îi zice ?

Cel ce rostea cu atîta supărare vorbele acestea era uriașul Măciucă, dus de un cal cu greu aflat în cuprinsul țării pe măsura lui. Banul Mărăcine șopti, aplecîndu-se spre urechea tovarășului său :

— Ai încredere în mine, frate Măciucă ! Doar știi că eu nu fac nimic fără rost. Tu cată numai să fii cu ochii în patru la tot ce se petrece, oricît de neînsemnat lucru ți s-ar părea. Căci din cele crezute de neluat în seamă se ivesc de multe ori cele mai mari primejdii.

După sfatul lui Basarab vodă, cele două sute cincizeci de voinici se împărțiră în cinci cete de cîte cincizeci, toți călări, avînd pe deasupra cîte încă zece cai necălăriți și cîte două care ușoare cu coviltire, în care își aveau păstrate, ferite de vedere, de-ale mîncării și mai cu seamă uneltele lor de luptă : spade bine ascuțite, arcuri, săgeți, ghioage și sulite. Cei trei preoți, care făcuseră atîta necaz uriașului nostru, călăreau la mijlocul cetei și sporovăiau de mama focului într-o limbă pe care numai banul o putea înțelege. Degeaba trăgea Măciucă cu urechea, doar o prinde ceva, nu pricepea o iotă. Cei doi bătrîni erau mai guralivi. Cel tînăr, Pietro, vorbea mai greu : mai mult tăcea și părea dus pe gînduri

Înaintau prin ținuturile maghiare și pînă acum nu li se ivise în cale nici o piedică. Ajunseră nesupărați de nimeni pînă în apropierea Debreținului. Aici trebuiau să facă iarăși popas și să se întîlnească cu opt oameni de legătură ai celorlalte patru cete hotărîți la plecare, cîte doi de ceată. Ostașii banului erau plini de voie bună, și, ca să le treacă timpul mai repede, se țineau de glume. Măciucă se îndepărtase de banul Mărăcine și călărea în dreptul preoților papistași. Lîngă el mergea cu mîna stîngă în șold, vorbind vrute și nevrute, Calomfir, un flăcăiandru din Craiova, care se ținea așa de zdravăn și de mîndru în șa, de parcă ar fi fost născut călare. Se ciorovăia de zor cu Măciucă, acum cu chef să-l necăjească pe tînărul său tovarăș de drum. Auzind rîsete, banul își struni puțin armăsarul negru, care-și încetini pasul și-l aduse tocmai lîngă cei doi.

— Așa te vreau, frate Măciucă ! spuse Mărăcine, zîmbind la rîsetele oștenilor. Dar care-i povestea de v-ați înveselit așa ?

Îcnind de rîs, Măciucă spuse, ștergîndu-se la ochi de lacrimi cu podul palmei :

— Auzi, măria-ta, ce-i trece prin cap lui Calomfir ? Cică el nu se lasă pîn' nu s-o întoarce din Franția cu o fată de acolo !

— Ei și ?

— Apăi eu l-am întrebat cum se va înțelege cu dînsa !

— Și el ?

— E, cică pînă una-alta, o să-l roage pe părintele Onofrei, sau cum naiba îl cheamă pe limba lui, să-i fie tîlmaci, că la dragostea adevărată cică n-ai nevoie de prea multă vorbărie. I-a căzut mintea-n călcie, ce mai încoace-ncolo ! Și apoi asta încă n-ar fi nimic, măria-ta, dar eu l-am întrebat : „Cu ce-ai s-o ții, mă ?“

— Ei, îi luă banul partea lui Calomfir, da' ce, el n-are nimic ?

— Are, măria-ta, cum să n-aibă, are curtea plină de... bătătură !

Măciucă și Calomfir se porniră amîndoi pe rîs strașnic.

— Și ? îl zgîndări banul înveselit.

— E, mai are și o capră... și oi mai puține !

Iarăși rîsete.

— Nu te-am știut atît de poznaș, măi Măciucă ! zise banul. Lasă omul în pace ! Dacă i-o cădea cu tronc vreo fată din Franția și ne-om întoarce cu bine acasă, crezi tu că n-am să-i port eu de grijă ?

— Așa, așa, măria-ta. Să trăiești trei vieți că-mi ții partea, se bucură Calomfir.

— Măciucă, spuse de astă dată mai încet banul Mărăcine, lasă-ți popii în plata Domnului și vin după mine, că avem ceva de taină.

Și banul, strângînd puțin în pîteni burta negrului, porni de unde venise, iar îndată după el sosi și Măciucă.

— Mergi mai strîns lîngă mine, grăi banul. Așa ! Și-acum ascultă : cei doi popi bătrîni e firese să meargă cu noi, că doar ei ne-au chemat și ne călăuzesc în Franția ; iar pe cel tînăr, Pietro, pripășit de curînd la Curtea de Argeș, a stăruit să-l iau părintele Antonius, care spunea că ne poate fi bună călăuză prin țara ungurească.

— Dar de ce să meargă cu noi și nu în altă ceată, care n-are nici un fel de popă ! se miră Măciucă.

— Ei, vezi, aici e aici, răspunse Mărăcine. Mi s-a părut de la început cam ciudată rugămintea prea stăruitoare a lui Antonius ca să-l iau cu noi. Și-atunci l-am luat chiar în ceata noastră, spre a-l avea în ochii mei tot timpul. E mai sănătos !

La Debrețin oștenii se împrăștiară ca puii de potîrniche la vreo trei hanuri aproape unul de altul ; iar banul Mărăcine cu ai lui preoți și încă vreo cinci oșteni de nădejde se opriră la „Pajura de aur“, unde cerură hrană și adăpost pentru ei și cai. În aceeași noapte și a doua zi, în zori, mai picară pe rînd, la scurtă vreme unii de alții, opt oșteni călări, trudiți de drum și înfometați. Îmbucară ceva grăbiți și căzură istoviți de somn. La ceasul prînzului, în odaia cea mare cu mese a hanului, se întîlniră ca din întîm-

plare cei ce se vorbiseră să se întâlnească încă de acum câteva zile. Schimbară câteva vorbe : toate erau bune și mergeau pe făgașul dorit. Oprirea următoare se hotărî la Buda. De plecat vor începe să plece pe rînd, mai departe, însă aceasta abia a doua zi, ca să mai capete puteri și în noaptea ce venea.

Dar iată că în dimineța următoare, cînd banul Mărăcine își adună oamenii ca să-i pregătească de drum, unul dintre ei lipsea : fratele Pietro !

Îl căutară în dreapta, în stînga, pretutindeni, dar zadarnic ; parcă intrase în pămînt. Atunci Mărăcine îl chemă pe hangiu și-l întrebă dacă nu l-a văzut cumva sau nu știe ceva despre cel pe care-l căutau.

— De cum v-ați culcat aseară, vorbi hangiu, călugărașul de care întrebați a coborît, mi-a cerut calul și a spus că măriia-voastră l-ați trimis înainte la o mănăstire din Solnic ca să vă pregătească popasul următor, precum și c-o vorbă de taină pentru părintele stareț !

— Aha, îți mulțumesc, prietene, pentru știre ! S-ar putea să se ducă în altă parte, dar s-ar putea să se ducă și chiar acolo unde a spus, închipuindu-și că noi îl vom căuta cu totul în alt loc, necrezînd că este chiar atît de prost, încît să ne spună adevărul. Dar ori încotro i-ar fi ținta, Tisa tot trebuie s-o treacă pe undeva, pe pod umblător, că înot, călare, nu cred să se încumete. Și pod pe Tisa, în apropiere, nu e decît spre Solnic. Dar de-acum înainte ne putem

aștepta la orice, continuă banul îngîndurat. Trebuie să fim cu ochii în patru și, mai cu seamă, să ne schimbăm hotărîrile de care știe și el. Bine că n-au plecat încă oamenii noștri de legătură. Iată că e bună și zăbava cîteodată !

Aci se amestecă în vorbă și părintele Honoré, care era mai abătut decît toți :

— Măria-ta, iscoadele mișună pretutindeni ; iar veștile către dușmani cred că au pornit din vreme chiar din Curtea de Argeș înainte de plecarea noastră, știri care ajung mai repede decît cele duse de cei mai iuți telegari din lume !

— Cum, părinte ? voi să știe banul.

— Duse de porumbei călători, mărite bane !

— Ce porumbei și de unde ? se miră banul.

— Porumbeii din cotețele de la biserica Sîn Nicoară, pe care îi crește părintele Antonius.

— Îl bănuiești cumva pe acest cucernic preot ?

— Nu pe el îl bănuiesc, dar înainte de sosirea măriei-tale de la Craiova, într-o seară, fratele Pietro, pe care eu l-am găsit acolo, mi-a spus că părintele Antonius e încîntat de el, că-i plac porumbeii și că s-a bucurat tare mult cînd i-a adus din Ungaria două perechi de misirlui. Mare minune dacă din cei patru porumbei n-au mai rămas decît trei sau chiar doi la Sîn Nicoară !

— De-i așa, treaba începe să se încurce. Ce-i de făcut ? căzu banul pe gînduri.

Părintele Honoré răspunse cu șiretenie :

— Ceva tot ar mai fi de făcut, bane. Fii bun și vin cu mine, rogu-te, sus, ca scurtul răgaz pe care-l avem să-l folosim cât mai înțelept cu putință.

O ploaie repede de primăvară stropise drumurile, înlăturînd praful și alungînd căldura ce începuse a se lăsa apăsătoare. Călăreții noștri porniseră de la hanul „La pajura de aur“ de aproape două ceasuri, cînd, la o răscruce de drumuri, ce avea înspre apus o dumbravă de stejari, le ieși înainte, ca din senin, o ceată de vreo sută de ostași străini, toți călări, cu un steguleț alb în frunte. La semnul căpeteniei lor, românii, în număr de vreo cincizeci, se opriră. Oșteanul ce purta steagul alb veni înaintea căpeteniei și spuse într-o românească aspră :

— După cum se vede, preacinstiți oșteni, purtăm steag de pace. Dorim a grăi cu măria-sa banul Vlad Mărăcine !

— Grăbiți, dară ! spuse răspicat călărețul din fruntea românilor. Eu sînt banul Mărăcine ! Voi cine sînteți, ce doriți și mai cu seamă de ce ne opriți din drumul nostru, care ne e tare cu grabă ?

— Măria-ta, vorbi mai departe stegarul, iată care este solia mea, poruncită mie de boierii din țara domniei-tale, care și astăzi tînjesc de dorul ei : Danciu și Dionisie ! Acești mari boieri, plecați de-atîta amar

de ani din Țara Românească, vă roagă să faceți un scurt popas, spre a grăi cu domniile-lor ceva de taină !

— Dar ți-am spus că mi-e tare degrabă drumul nostru. La înapoiere, poate ! Și așa sîntem în întîrziere !

— Nu va dura prea mult acest stat. De știut nu știu, dar presupun că ar voi să se întoarcă în Țara Românească și doresc să capete o povață de la măriata !

— Ha, ha ! izbucni în ris banul Mărăcine. Ei să capete povață de la mine ? ! Tocmai ei, care ar putea să-mi fie părinți ? Dar cum de au știut domniile lor de trecerea mea prin Ungaria și mai cu seamă prin aceste părți de țară ? întrebă Mărăcine.

— Ți-o spun cinstit, bane : de ce mai sînt pe lume iscoadele ?

— Așa ! Îmi place cum vorbești. Să mergem dară ! Cîți ostași îmi pot lua cu mine ?

Aici stegarul, plecîndu-și capul într-o parte și privind cam pieziș, răspunse :

— Nici unul, măriata ! Nu sîntem noi destulă pază ?

Atunci banul își ridică sprîncenele a mirare și întrebă :

— Asta nu miroase oare a prins ? Să merg așa, de unul singur, și să mă las în mîna a doi oameni de care nu mai știu nimic de aproape douăzeci de ani și care știu că nu-mi sînt prieteni ?

— Dar nici dușmani nu-ți sînt, măria-ta. Ai să te încredințezi. Să mergem, îți spun eu că e mai bine să nu întîrziem prea mult !

Călărașii români fierbeau de mînie, dar căutau să-și stăpînească pornirea de a sări la luptă. Fiecare ar fi avut de furcă cu cîte doi potrivnici : floare la ureche pentru ei. Numai Măciucă ar fi isprăvit degrabă cu zece deodată. Dar vezi că porunca era alta și trebuiau să țină seama de ea.

— Bine, încuviință banul Mărăcine, și oamenii mei unde să mă aștepte la întoarcerea mea ?

— Aici, măria-ta ! Să facă popas aici, în această dumbravă răcoroasă, unde găsesc și un izvor rece și iarbă grasă din belșug pentru cai.

— Rămîneți dar sănătoși, fraților ! le ură banul, întorcîndu-și calul spre ei și făcîndu-le cu ochiul. Apoi, răsucîndu-se iarăși spre stegar, porni cu acesta împreună, urmăriți de ceata călăreților unguri.

După ce se îndepărtară, încît nu se mai vedea în lungul drumului întregul pîlc cît o căciulă, un călugăraș proaspăt ras de lingă părintele Honoré strigă :

— Și-acum, copiii mei, după ei ! Slavă Domnului că ne-a tras plocica de adinioară ! Ne luăm după urmele de copite din noroi și-om ieși noi la liman în vreun fel. Nu-l putem lăsa în gheara lor pe fratele meu de lapte Răduțu, care și-a luat primejdia asupra lui din dragoste pentru mine. Hai, și Doamne ajută !

Dar n-apucară să pornească bine, că, deodată, înaintea lor, pe de laturi, țîșniră din dumbravă ca din arc doi călăreți pe doi cai iuți ca focul ce porniră într-o goană nebună.

Atunci călugărul porunci :

— Ionete, și tu, Pavele, numai caii să cadă, măcar că-i păcat de așa cal.

Și îndată, ca un vifor năprasnic, două săgeți porniră după caii care, în clipita următoare, se prăbușiră în drum. Călăreții lor săriră repede din șa și o rupseră de fugă : unul în dreapta, iar altul în stînga, cu gînd să se ascundă în întinderea nesfîrșită a pustei. Dar oamenii ageri ai banului Mărăcine îi prinseră îndată.

— Legați-i pe cai, și hai ! Îi vom cerceta la cel dintîi popas. Fiecare clipită pierdută poate să însemneze moartea...

Prinșii nu se lăsară întrebați de două ori ca să răspundă la tot ce li se ceruse. Astfel, banul Mărăcine află că fuseseră lăsați de ceata plecată înaintea lor ca iscoade, cu porunca de a fugi în grabă, spre a da de știre asupra mișcării ce o va face ceata banului. Mai spuseră că boierii Danciu și Dionisie îl așteptau pe banul Mărăcine la Solnic și că vor să-l țină ostatec, ca să-i ceară lui Basarab vodă averile ce le rămăseseră în Țara Românească, altminteri îl omoară.

— Eh ! oftă banul, auzind această știre, tot e bine !

Adevărată vorbă din bătrîni, că de multe ori în tot răul este și un bine. E rău că Răduțu e în mîinile lor, dar e bine că avem destul răgaz să ne descurcăm !

Atunci părintele Honoré spuse, rîzînd cu mare poftă :

— Văzuși, frate Benedict, adică... bane Mărăcine, că uneori un brici tocît face mai mult decît o spadă bine ascuțită ?

— Văzui, părinte, avuseși dreptate, dar și acum a-mi pare rău de barba și de mustățile mele !

— Da, într-adevăr ! Și mie mi-a părut rău de așa frumusețe de barbă neagră, dar ce să-i faci ? Barba rasă crește la loc, dar capul, odată căzut, nu se mai lipește pe umeri ! Și-apoi pînă vei da ochii cu Maria de Valois, o umbră de barbă, cît de cît, tot îți va întuneca obrazul.

— Mă gîndesc, părinte, cu mare grijă ca nu cumva păcătosul acela de fratele Pietro să-și dea seama că nu sînt eu cel prins, ci fratele Răduțu.

— Nu cred să aibă îndrăzneala de a ieși atît de curînd la iveală. Pînă atunci cred că noi vom ține în mînă toate frîiele !

Cînd cei cincizeci de oșteni români ajunseră la cetatea Solnic-Dobîca se înnoptase, iar poarta era de mult închisă.

Banul Mărăcine bătui în poartă cu mînerul spadei de cîteva ori să i se răspundă. O ușiță cît să cuprindă

un ochi se deschise încetișor și un glas aspru și neprietenos strigă prin ea :

— Mîine dimineată ! și se închise degrabă.

Supărat de această obrăznicie, Vlad bătu de astă dată cu și mai multă putere și vorbi cu glas aspru :

— Avem carte de la măria-sa Basarab vodă al Țării Românești.

Ușița din poartă se deschise din nou și același glas lipsit de prietenie răspunse :

— Puteți avea și de la Papa, că tot mîine dimineată vă deschid, și trînti capacul.

Atunci, banul Măracine le spuse tovarășilor săi de arme, care fierbeau de mînie :

— Fără îndoială că li s-a dat strașnică poruncă să nu intre nimeni în cetate în această noapte și mai cu seamă noi, ca acei doi tîlhari, Danciu și Dionisie, să-și vadă nestingheriți de treburile lor mirșave. Însă noi vom pătrunde în oraș cu sila și dacă nu le-o plăcea papara ce am să le dau s-o mănînce, să-mi faceți ce-ți vrea ! Ascultă, frate Măciucă...

— Poruncă, măria-ta ! răspunse uriașul.

— Ia-ți oamenii care-ți trebuie și deschide-ne poarta, dar fără pic de zarvă !

— Am înțeles, stăpîne ! Stați în fața porții și așteptați gata de intrare.

Măciucă își trase calul și-l lipi de zid. Se sui apoi pe el și, întinzîndu-și mîinile lungi ca de gorilă, ajunse la marginea de sus a zidului. Se prinse bine, se aburcă

pe zid și își roti cu repeziciune privirile de partea cealaltă. Apoi sări îndată jos înapoi.

— E bine ! șopti el. Sînt cu totul patru de strajă. Doi joacă zaruri în odaia de lîngă zid, iar doi fac de pază pe lîngă poartă. Eu mă arunc dincolo, hăt, departe de poartă, dar mi-ar mai trebui unul ca să isprăvesc repede și fără mult zgomot. Cine se încumetă ?

— Vin eu, Măciucă, rosti banul Mărăcine.

Și-atunci oștenii murmurară cu adîncă uimire :

— Chiar măria-ta ?

— Apoi eu îs cel mai potrivit pentru această trebușoară. Căci eu singur mai cunosc felul de a lupta al lui Măciucă. Așteptați-ne aici, gata pentru orice împrejurare. Hai, Măciucă !

— Stăpîne, lasă-mă pe mine întîi, că de-o fi cumva vreo primejdie, s-o înfrunt eu !

Și Măciucă se sui din nou pe cal, se opinti și se lăsă ușor de partea cealaltă a zidului cît era el de lung și de greu. Așteptă cîteva clipite cu urechea încordată și apoi șuieră ca un mierloi de două ori. Banul Mărăcine făcu asemenea lui Măciucă și se treziră amîndoi față în față în întunecimea de nepătruns ce se lăsase în cetate.

— Închide ochii, măria-ta, cîteva clipite și-apoi deschide-i iarăși ! Numai astfel ne deprindem cu întunericul și putem vedea. Așa ! Să le facem mai întîi de petrecanie celor de strajă cînd s-or îndepărta de

poartă ! Hai să ne apropiem ușurel de ei ! Așa... amîndoi odată, măria-ta. Mîna dreaptă pe gură și în stînga junghiul !

Și cei doi străjeri se prăbușiră amîndoi deodată, abia avînd timp să icnească scurt.

— Aștia-s gata ! șopti Măciucă. Acum hai la prietenii lor care joacă zaruri în odăița de lingă poartă.

De astă dată Măciucă bătu foarte cuviincios în ușă, intră în odaie fără grabă, spuse bună seara în ungu-rește și cînd cei doi își ridicară uimiți privirea spre el și-l întrebă ce pofteste, acesta, care era cu mîinile goale, ca să nu dea de bănuît, își lăsă greu pumnii asupra capetelor celor doi, trimițîndu-i în lumea vise-lor. Două călușuri în gură și două frînghioare desă-vîrșiră lucrarea uriașului.

— Cheile-s la brîul ăstuia din stînga, zise Mără-cine. Ia-le și hai să deschîdem degrabă !

Măciucă luă cheile, deschise poarta mare și grea, iar oștenii pătrunseră ușor în vechea cetate, care dormea liniștită, fără să știe ce se petrece la intrarea ei.

Banul grăi :

— Ionete, Pavele, Predo, și tu, Mihăiță, care știți ungurește, dezbrăcați repede pe acești patru străjeri și îmbrăcați-vă voi cu straietele lor. Apoi luați-le armele și faceți voi de pază, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat ! Porunca o știți : nu dați drumul nimănui în cetate pînă mîine de dimineață !

— 'Țăles, măria-ta !

— Iar noi hai spre boierii noștri cei dragi ! Noroc cu prinșii de la Dumbravă, ca să nu mai bîjbiim prin întuneric și să ne pierdem vremea căutînd. Hai, măi flăcăi, c-am să vă răsplătesc împărătește și-am să vă iau la mine în oaste cu plată ! le grăi el celor doi unguri.

Drumul către casele boierilor Danciu și Dionisie fu scurt. Se opriră la casa celui din urmă, unde cei doi prinși le spusese că era vorba să fie dus banul Mărăcine.

Casa era mare și arătoasă, cu un cat, cu grădină mare în față și înconjurată cu ziduri înalte și puternice. Poarta era încuiată și în jurul ei nu se simțea țipenie de om.

— Să nu aibă nici un fel de pază ? N-aș crede ! vorbi Mărăcine.

— Pază strașnică, măria-ta, spuse unul din unguri, e în jurul casei, nu la poartă !

— Pesemne că se simte cu musca pe căciulă Dionisie de se păzește atît de strașnic ! Iată cum facem, flăcăi ! Douăzeci dintre voi înconjurați zidul și păziți-l. Noi, ceilalți, ne aburcăm pe cel din spatele casei și sărim cu toții deodată în grădină, dar cît se poate fără zgomot. În timp ce sărim, tu, Calomfire, fă ca pisica, da' tare, știi coea, ca și cum te-ar fi călcat pe coadă unul cu cizma numa-n ținte. Și ce-o mai fi, om vedea.

Cînd săriră zidul cei treizeci de oșteni, o dată cu zgomotele de vreascuri rupte și foșnetul de frunze se auzi un miorlăit jalnic, prelung și înfiorător.

Dinspre casă, în aceeași clipă, se înălțară glasuri suduind :

— Ptiu, fir-ați ale naibii, că nu mai poate să ațipească omul o clipă de voi !

Cei trimiși rămaseră pe loc, fără să mai facă o mișcare. Apoi, cînd prinseră cu urechea sforăit care începea ușor și întretăiat și se sfîrșea într-un grohăit porcesc, ostașii, la un semn al banului Mărăcine, săriră ca din arc asupra celor trei paznici și-i legară fedeleș. Casa avea niște uși mari, frumoase, lucrate în fier ars, care însă se deschiseră la cea dintîi apăsare de clanță, alunecînd fără nici un scîrțîit.

— De laudă ăla care le-a uns ! rîse Măciucă. Parcă l-aș fi rugat eu.

— Acum pași de pisică și urechea ațintită la orice mișcare ! Mergem încotro s-aude vorbă ! le spuse banul Mărăcine. Mult a fost, puțin a rămas.

— Numai așa-ți poți scăpa viața dacă ții la ea, bane ! spuse Danciu către acela pe care el îl credea Mărăcine, întrucît nu-l văzuse de cînd avea zece ani.

Răduțu, drept, în picioare, cu fruntea sus, legat de mîini, îi răspunse cu scîrbă :

— Domnia-ta, boier Danciule, mă socotești atît de slab de virtute încît să doresc a-mi păstra viața,

punînd-o în primejdie pe a altora ! ? Atunci la ce bun să mai trăiesc ?

La aceasta, Dionisie, care stătuse de-o parte lîngă ușa înaltă de stejar a încăperii, grăi și el :

— Domnia-ta, bane, i-ai luat viața flăcăului meu acum șaisprezece ani !

— Cine l-a pus să se îmbrace în straiile regelui Carol Robert ?

— Ca să-l scape de la moarte !

— Crezi, domnia-ta, boier Dionisie, că Basarab vodă dacă l-ar fi prins pe Carol Robert l-ar fi omorît ? Amarnic te înșeli ! Eu însumi l-am auzit pe vodă cerîndu-mi să mă port cu răposatul rege cu toată buna-cuviință și să i-l aduc nevătămat de-l voi prinde. Și doar domnia-ta cunoști prea bine sufletul lui Basarab vodă, deși îl urăști ! Din altă parte pornește dușmănia domniei-tale pe Basarab vodă și altul e marele necaz ce te stăpînește : ai fi voit domnia, dar, de, aceasta nu-i de nasul oricui !

— Mă înfrunți, bane ? Ia aminte că Dionisie nu s-a lăsat înfrunțat de nimeni niciodată !

— Nu te lăsa nici acuma, boierule !

Și-atunci, Dionisie, cuprins de mînie oarbă, îl lovi pe Răduțu de două ori cu dosul palmei pe obraz.

— Ești în mîinile noastre, îi strigă Danciu înfuriat, și-l plesni cu sete peste ochi.

Răduțu scrișni din dinți și-i sculpă în obraz, strîgîndu-le :

— Ah, viteji de drumul mare, hodorogi mîrșavi, loviți un om legat. Ptiu, vînzători de țară !

— Spune-ne unde și pentru ce te-a trimis Basarab vodă cu atîția oșteni ?

— N-o să aflați de la mine nimica chiar de m-ați arde cu fierul roșu, fiare sălbatice ! Unde mă duc știți de la făriseul acela de călugăr, iscoada voastră, dar ce am de făcut...

Și cînd cei doi boieri se apropiară din nou ca să-l lovească, Răduțu îi pocni în burtă cu picioarele, de se încovoiară pînă la pămînt.

Dionisie urlă frînt de durere :

— Călăul, să vină călăul !

Iar Danciu strigă ca scos din minți :

— Te-ai osîndit singur, bane Mărăcine ! Viața ta păcătoasă atîrnă acum de-un fir de păr.

— Iar a voastră de două fire ! se auzi atunci un glas tunător de afară, și în aceeași clipită ușa sări într-o parte lovindu-se de zid, iar în sală pătrunseră cu o iuțeală nemaipomenită ostașii banului Mărăcine cu spadele în mîini, afară de Măciucă uriașul, care-și legăna ghioaga în dreapta, rînjind la cei doi bătrîni ce rămăseseră aiuriți de spaimă. Îndată Răduțu veni lîngă fratele său de lapte rîzînd și plîngînd în același timp. Acesta îi tăie legăturile de la mîini și-i grăi cu glas mare :

— Eu sînt banul Mărăcine, boierilor ! Așa-i că ați înghițit gălușca ?

Danciu și Dionisie se traseră cu frică în ungherul cel întunecos al odăii. Bașul tună din nou :

— Nu vă temeți acum ! Acum nu ! Dar mai târziu, dacă nu vă potoliți, vă spun : amarnic să vă temeți de mînia mea, că nu veți scăpa nici în gaură de șarpe. Nu-mi mînjesc eu spada cu sîngele unor bătrîni plini de venin și cu mintea rătăcită. Am aflat de toate uneltirile voastre. Iubiți vrajba și vă place să băgați zizanie ! Vreți să stricați buna înțelegere și prietenie de acum dintre Ungaria și Țara Românească ? Măria-sa regele Ludovic știu că nu cunoaște nimic din ce faceți voi acum, că de-ar ști, v-ar izgoni de îndată din țara lui. N-am vrut să fac zarvă și am ținut să descopăr cine-și îngăduie să oprească din drum o solie românească pentru Francia. Că altminteri nu știu cîți din ostașii cu plată trimiși de voi întru înțîmpinarea noastră s-ar mai fi întors să vă aducă răspunsul cuvenit ! N-am timp de pierdut. Și așa mi-ați răpit o zi. Și să mai știți că pot avea și altfel de ac de cojocul vostru de berbeci bătrîni. Am să mă plîng domniței Clara de Dobîca, stăpîna acestui ținut, peșită de măria-sa Nicolae-Alexandru vodă, și am să-i spun cu ce vă îndeletniciți și cum vă purtați cu solii țării, unde ea va fi mîine doamnă. Și atunci să mai uneltiți dacă are să vă mai dea mîna. Iar acum cred că am vorbit destul ca să pricepeți ce trebuie. Hai, copii, înainte, la drum, că nu e vreme de odihnă în această noapte.

Boierii vinzători încremeniră fără să facă o mișcare cît de mică, uluiți de întorsătura lucrurilor și de năvala vorbelor rostite cu atîta dîrzenie de banul Mărăcine. Și, după ce acesta plecase de mult, ei mai rămaseră încă vreme îndelungată așa, abia clipind și răsufîind din greu. Nu le venea a crede și nu se lămureau cum putuse acest tînăr boier să pătrundă în cetate, să treacă printre oștenii de pază și să ajungă neoprit de nimeni în casa unde ei se credeau tari și lipsiți de orice primejdie.

CAPITOLUL V

Ni se arată vitejia oltenilor noștri, precum și cîteva din meșteșugurile acestora în luptă, moștenite de la strămoșii lor daci și folosite acum cu mare cîștig împotriva vrăjmașilor.

De la hotarul de răsărit al Franciei pînă la Chambord, un orășel plin de farmec, udat de micul rîu Casson, călărășii români erau întîmpinați cu flori și îndemnuri de adevărată dragoste frățească. Se dusesese vestea că o ceată de oșteni din Țara Românească vine să lupte alături de francezi. Războiul nu ajunsese pînă aici, căci se dădea în apusul țării, dar pretutindeni se simțea gheara necruțătoare a acestei nenorociri. În calea luptătorilor români nu ieșeau decît copii

și bătrâni slabi, zdrențăroși și înfometati. Și peste toate acum se abătuse asupra Franciei altă nenorocire : ciuma venită din Florența, care făcea prăpăd în cei ce rămăseseră acasă. La Chambord, banul Mărăcine își opri oștenii la marginea orașului, scoasese din sin un petic de mătase împăturit cu grijă, îl desfășură, dindu-i-l lui Măciucă :

— Pune-l în vârful sulitei, dragul meu prieten, e steagul țării noastre, care acum poate să filfie vesel, fără grijă, pe frumosul pământ al Franciei.

Și-atunci, românii, cu lacrimi în ochi, cutremurați de dragoste pentru patria lor, văzură fluturînd în vârful sulitei steagul Țării Românești, roșu și albastru, avînd lucrat în înflorituri alese cu fir de aur un vultur cu crucea în cioc și coroana pe cap, și un leu, de asemenea cu coroană și ținînd o spadă în gheare. Apoi Mărăcine își duse oștenii pe o cîmpie vecină cu orașelul și le grăi :

— Iubiții mei frați și tovarăși de luptă, iată, ne-am apropiat de ținta lungii și grelei noastre călătorii. După cîte ați aflat, luptele între franci și ostașii regelui Eduard al Angliei, cotropitorii pămîntului pe care ne aflăm, se dau acum lîngă orașul Blois, în acest minunat ținut al Loarei. Măria-sa regele Filip de Valois al Franciei se găsește acum aproape împresurat și e la grea cumpănă. Pînă la Blois drumul nu e lung. Cei ce ne-au întîmpinat la Chambord ne-au înfățișat locurile pe unde va trebui să mergem de aci

înainte : cum trecem riul Loara, ne oprim în pădurea de lingă Blois și ne pregătim de luptă, căci dușmanii sînt la cîteva sute de pași de noi. Dacă ni s-a cerut această mină frățescă de ajutor, să fim mîndri că o putem da. Iar sfințiiile voastre, preacuvioși părinți, a sosit vremea să vă despărțiți de noi. Cătați să ajungeți cît mai degrabă la Charles de Valois și să-i spuneți că ne găsește în pădurea de lingă Blois.

Atîta spuse banul Mărăcine și oltenii izbucniră în urale de hăuleau văile și parcă apa riului se încreți mai repede în vâlurele, iar frunzele fremătară mai grăbit.

Orașul Blois avea marea cinste, dar și adîncea mîhnire să adăpostească jumătate din oastea franceză și pe regele său, Filip al VI-lea de Valois, care se retrăsese aici învins și impresurat de oastea regelui Eduard al III-lea al Angliei. Zilele și mai ales nopțile se scurgeau greu. Regele era zdrobit și pierduse orice nădejde de îndreptare. Bărbatul care-și merita pe deplin faima de mare viteaz și supranumele de „Îndrăznețul“ voise de cîteva ori să se strecoare singur afară din Blois și să pătrundă în tabăra dușmană cu gîndul de a face o ispravă, oricare ar fi aceea, dar îl prinseseră ostașii lui, care îl iubeau ca pe un părinte și-l opriseră cu asprime chiar să-și primejduiască viața sa atît de prețioasă, fără de nici un rost.

— Dar ce vreți să facem ? strigase regele Filip, să așteptăm moartea cu brațele încrucișate pe piept, ca niște nevolnici ? Să nu încercăm nimic ? Fără a-ți pune ființa în primejdie, biruință nu se poate afla în viață !

— Să mai avem răbdare și să mai așteptăm, maiestate ! îi răspunsese nepotul său, Charles de Valois, gîndindu-se la banul Mărăcine, pe care-l aștepta cu nerăbdare.

Și iată că deodată se iviră ca din senin cei doi preoți pe care-i trimisese în solie cu trei săptămîni în urmă.

— Binecuvîntează, părinte Honoré, și spune-mi mai degrabă ce-ai făcut ?

— Banul Mărăcine vă așteaptă în pădurea de lîngă Blois cu două sute cincizeci de călăreți tot unul și unul ; și pot spune că unul dintre aceștia face cît zece.

Charles de Valois răsufală ușurat și plin de fericire strigă :

— Nici o vorbă nimănui ! Mă duc la el să ne înțelegem asupra celor ce urmează să facem. Păcat că-s atît de puțini însă.

Aici, părintele Honoré începu să rîdă :

— Pe acești olteni, și pe banul Mărăcine eu i-am văzut la treabă, seniore de Valois, și vă spun cinstit că ne putem bizui pe ei !

— Am să-i văd în curînd la luptă. Spune-mi pe unde te-ai strecurat în oraş, ca să plec şi eu pe acelaşi drum !

— O galerie de mult uîtată a vechii noastre mănăstiri te scoate afară din Blois tocmai în mijlocul unor ruine acoperite de tufe şi bălării. Iar de-acolo pînă la pădure...

— Să mergem atunci !

— Dar mai înainte schimbaţi-vă straiile ! Un oştean poate fi mai repede luat la ochi, decît un om de rînd !

Pe partea dreaptă a riului Loara pădurea se întindea întunecoasă cît vedeai cu ochii de-a lungul apei, în apropierea oraşului Blois. Cele două sute cincizeci de oşteni români, sosiţi de cîteva ceasuri, se adăpostiseră în grabă printre copacii bătrîni şi se odihneau bucuroşi că au ajuns în sfîrşit la capătul acelui istovitor drum. Iar caii lor, de asemenea sfîrşiţi de vlagă, smulgeau smocuri de iarbă fragedă ce căptuşiseră pămîntul reavăn şi îşi scuturau capetele, nechezînd uşor de parcă-şi dădeau seama că nu trebuie să-i audă ureche duşmană. La marginea pădurii, în bătaia soarelui călduţ de primăvară, banul Mărăcine şi cei doi buni tovarăşi ai săi de luptă, Răduţu şi Măciucă, stăteau pe un trunchi de copac scorburos, prăbuşit de furtună şi priveau în zare, fără să scoată o vorbă. Cînd deodată se ivi la o sută

de pași de ei, ca ieșit din pământ, un țărănuș ce li se părea cunoscut. Tustrei săriră drept în picioare, încruntându-se ca să-l vadă mai bine și să ghicească cine poate fi. Și Mărăcine, alergînd spre el, strigă bucuros, uitînd de orice supărare dinainte și cuprinzîndu-l în brațe pe acela a cărui soră pusese stăpînire pe toate gîndurile sale :

— Charles de Valois !

— Banul Mărăcine ! Repede în pădure să nu fim văzuți de cineva !

Și cei patru oameni se pierdură printre copaci.

— Cel dintîi lucru pe care ți-l spun, începu Charles, este că Maria te așteaptă cu nerăbdare ! Apoi că Blois e ca și asediat de angli. Grosul oștirii noastre este la Crecy, însă nu putem ieși din Blois decît primejduindu-ne viața. Și aici, la Blois, avem mulți oameni pe picior de luptă. Știi, bane, că dincolo de pădure sînt dușmanii ? Mi se pare ciudat că pînă acum n-au intrat aici, în pădure și nu pricep de ce ! Ce gînduri or fi avînd ? Totul e să-i alungăm cît mai neîntîrziat, ca să despresurăm Blois-ul. Altminteri nu știu ce se poate întîmpla ; starea noastră este din cale-afară de grea : foametea și ciuma ne-au împuținat de tot.

— Dar Maria ce face și unde se află acum ? întrebă îngrijorat banul Mărăcine.

— E bine și se află la Blois, unde sînt regele, regina și căpeteniile oștirii france. De aceea cei de

la Crecy nu îndrăznesc să facă nimic fără a-l avea pe rege lângă ei.

— Înapoiază-te liniștit la Blois și fiți gata să săriți la cel dintii semn al meu, care va fi un sunet prelung de corn ca la vânătoare. Anglii nu vor putea să vă mai împiedice să ieșiți din cetate, căci vor avea de furcă cu noi. Cu bine ! Și spune-i Mariei... spune-i... ce te pricepi mai bine din parte-mi !

Cum plecă Charles de Valois, Mărăcine ținu un mic sfat cu oamenii săi și apoi se risipiră cu toții printre copaci și se apucară de lucru, înainte de a cădea noaptea peste pădure, care era și așa destul de întunecoasă.

Îndată se auziră din mai multe părți ale pădurii zgomote de ferăstraie ce tăiau copacii și de hârlețe care scormoneau pământul.

Începuse a se crăpa de ziuă și zorile se revărsau încet peste ținutul din Blois, când, deodată, oștenii angli se treziră cu niște zgomote asurzitoare, însoțite de chiote prelungi, sunete de trâmbițe și bucium, vaiete ascuțite de cimpoaie, de-ai fi zis că s-a mutat acolo o parte a iadului. Anglii, peste fire de uimiți că aud asemenea larmă venind dinspre pădurea pe care o știau goală, își îndreptară spre copaci vestitele lor puști cu iarbă ce aruncau foc la mare depărtare și se pregătiră de luptă. Dar, deodată, dinspre cortul din dreapta al pădurii, pe care-l aveau ei în

față, năvăliră pe niște cai iuți ca focul oșteni îmbrăcați ciudat și cu care ei nu mai avuseseră de-a face pînă atunci. Aceștia veneau vijelios spre angli, care, însă, își porniră de îndată călăreții spre ei, gata să-i ciocnească. Atunci, ceva ciudat și de necrezut se petrecu. Oștenii, înspăimîntați parcă de mulțimea anglilor, își struniră brusc caii și o luară la goană înapoi, îndepărtîndu-se de pădure cu o iuțeață nemaipomenită. Anglii, îmbătați de această ușoară izbîndă asupra necunoscuților și fricoșilor vrăjmași, se luară după ei cu o iuțeață asemănătoare. Dar cînd socotiră că s-au îndepărtat destul și se aflau în cîmp liber, ostașii se desfăcură în două și întorcîndu-se ca suflați de vînt îi prinseră la mijloc pe angli și începură lupta ca în țara lor. Cădeau dușmanii de pe cai ca smulși de nevăzute arcanе și nu se mai ridicau de jos, sfîrtecați sau striviți de copitele cailor.

Strigăte îngrozitoare de : „Pe ei, copii !“ și „Dă-i, mă !“ răsunau pe cîmpul de luptă. Învălmășeala era cumplită. Și, iată că, năpristan, în fața anglilor, înnebuniți de groază, se ivi un voinic, desprins parcă dintr-un basm de uriași. O namilă cu o măciucă ce se rotea ca o morîșcă, prăvălindu-i la pămînt pe cei atinși de această groaznică și neobișnuită armă. Dar, în cele din urmă, ghioaga prietenului nostru se sparse în bucăți ce săriră ca niște așchii de trunchi. Un răget de minie ieși din pieptul uriașului care,

zărind un copac tinăr, pripășit cine știe cum în afara pădurii, îl smulse ca pe-o buruiană și începu să dea cu el în dușmanii ce fugeau risipiți cu spaima în oase. Înfrinți, anglii rămași pe picioare o luară înapoi și se ascunseră în pădure. Dar aici groaza lor fu cu atît mai mare, cu cît nu se așteptau la primirea ce li se făcu. Copaci retezați de la rădăcină și care se țineau numai într-o pojghiță de coajă se prăbușiră asupra lor. În fuga lor afară din pădure se scufundară în gropi acoperite cu frunzișuri și crengi, întocmai unor capcane de vînătoare. Și peste zgomotul înfiorător al luptei, peste bubuitul puștilor cu foc, se auzi deodată prelung sunetul unui corn de vînătoare și, în clipita cealaltă, izbucniră pe porțile cetății Blois, date acum de perete, sau sărind de pe metereze, francii, în frunte cu regele Filip și cu celelalte căpetenii de oști. Bătălia fu și mai crîncenă. Anglii se retraseră în neorînduială și se îndepărtară cît putură mai repede, lăsînd cai, puști și oameni pe cîmpul de luptă și fugînd spre Crecy, unde era grosul oștirii lor.

În sala cea mare a castelului din Blois, regele Filip al VI-lea de Valois, cel Îndrăzneț, sta de vorbă cu regina și cu tovarășii săi de luptă.

— În sfîrșit, oftă din adînc, în sfîrșit, pentru un timp cred că am scăpat de dușmani. Acum, în răgazul ce-l vom avea, mai scurt sau mai lung, trebuie

să ne pregătim cu mare grijă și să pornim spre Crecy, unde sîntem așteptați de-ai noștri de atîta vreme și cu atîta nerăbdare. Dar, mai înainte de asta, trebuie să mulțumim vitejilor care au luptat alături de noi. Unde sînt ei ?

— Aici sîntem, maiestatea voastră ! se auzi un glas bărbătesc plăcut și pătrunzător.

În fața regelui se iviră vreo sută de oșteni români, avînd în frunte pe banul Mărăcine, care înainta surfător.

— Dar eu aș dori să văd nu numai căpeteniile, ci și pe aceia care au luptat ! grăi regele.

— Atîția am mai rămas, maiestate, din două sute cincizeci de oameni cîți am pornit la luptă. Ceilalți au murit !

— Cum ?! strigă cu adincă uimire Filip. Cum ?! Cu o mîină de oameni senoria-ta ai putut să faci asemenea minuni de vitejie ?!

— Avem noi meșteșugurile noastre de luptă, maiestate, zîmbi banul Mărăcine, care nu se mai știu pe alte meleaguri.

— Dar cine ești și de unde vii, voinice ?

— Eu sînt banul Mărăcine, din părțile oltene ale Țării Românești, pămînt străjuit de munții Carpați și scăldat de apele Dunării.

— Și cum de vorbești așa de bine limba noastră ?

— Am deprins-o din copilărie de la un preot catolic !

— Este plăcut pentru mine să aflu asemenea știri, viteazul meu prieten ! Cum aș putea oare să-ți mulțumesc pentru mărirea domniei-tale faptă ?

Și regele își desprinsese spada-i cu miner de aur de la mijloc, întinzându-i-o banului Mărăcine și spunându-i, adînc mișcat :

— Primește în dar, rogu-te, nobile și viteazule Mărăcine, această spadă a mea ce nu s-a plecat în fața nimănui niciodată. Și socotește-te de astăzi înaintea printre nobilii mei oșteni și prieteni !

— Maiestate, vă mulțumesc din suflet pentru marele și neprețuitul dar. E o aleasă cinste pentru mine să fac parte dintre oștenii Franciei. Eu, însă, după ce voi lupta pînă la ultima biruință asupra vrăjmașilor voștri, mă voi întoarce cu oamenii ce mi-au mai rămas în țara mea, unde sînt așteptat cu multă nerăbdare.

— Fericită țara ce are asemenea fii ca domnia-ta, bane Mărăcine ! grăi regele. Și acum spune-ne orice dorință ai și pe care ți-o pot îndeplini, ca să fac aceasta cu drag !

— Mărite rege, spuse de astă dată cu sfială banul Mărăcine, știu că la curtea maiestății voastre se află domnița Maria de Valois, pe care am cunoscut-o în țara mea acum un an. Sînt tare nerăbdător s-o văd cît mai curînd !

Regele se întoarce către regină și aceasta spuse, surîzînd cu multă gingășie :

— Maria de Valois face parte dintre doamnele mele de onoare, bane Mărăcine ! Vei fi condus de îndată la aceea pe care doreşti să o vezi.

Oricât de mare meşter ar fi povestitorul, n-ar putea găsi cuvintele care să arate aşa cum a fost într-adevăr întâlnirea dintre Maria de Valois şi Vlad Mărăcine.

Cînd s-au văzut, au rămas mai întîi o clipită ca aiuriţi. Apoi, amîndoi deodată, ca la o poruncă neauzită şi ca duşi de două vijelii, s-au aruncat unul în braţele celuilalt, rămînînd aşa îmbrăţişaţi. Numai lacrimile curgeau şiroaie pe obrajii aprinşi de atîta dor.

În sfîrşit, Vlad îşi desprinsese iubita din braţe, o îndepărtă puţin şi-i spuse înfiorat de dragoste :

— Să te văd, iubita mea ! Te-ai schimbat mult ?

— Am slăbit de dor !

— Şi eu, nu ?

Fata rîse şi răspunse şăgalnic :

— Pari un flăcăiandru aşa, fără barbă !

— Are să crească precum a fost.

— Însă îţi şade mai bine aşa ! Dar să ne aşezăm aici. Am auzit ce-ai făcut pentru ţara mea şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc !

— Ce pot dori oare mai mult decît să fii soţia mea ? De astă dată nici nu mai plec fără tine !

— Nici eu n-aş mai putea îndura despărţirea !
Ce vei mai face acum ?

— Aud că se pregăteşte lupta de la Crecy. Cu oamenii care mi-au mai rămas voiesc să vin şi de astă dată în ajutorul fraţilor tăi. Apoi plecăm în Ţara Românească !

— De-abia aştept ! Tot timpul numai la asta m-am gândit. Are să-mi placă atât de mult ! Dacă era după mine, aş fi rămas de-atunci acolo pentru totdeauna !

— Ştiu. Şi tu nici nu cunoşti încă frumuseţile Craiovei, grădinile ei uriaşe, lacul din jurul ei, bogăţiile din munţii Olteniei !

— Am să le cunosc ! Numai... şi Maria se opri.

— Numai ce ?

— Numai... caută, dragul meu, să nu ţi se întâmple ceva, că n-aş putea să mai îndur nimic rău şi ar fi prea trist să-mi sfîrşesc viaţa din această pricină.

— Am să te ascult. Dar, ca şi odinioară, îţi spun şi acum : ar fi peste putinţă să nu iau parte şi eu la bătălia ce se va da la Crecy. Oltenii mei abia aşteaptă. Şi-apoi, pentru mormîntul unui oştean căzut în luptă se găsesc destule flori şi aici în Franţia, ca şi în Ţara Românească.

Dar ziua bătăliei de la Crecy sosi mai repede decît o aşteptau francii. Anglii, îndirjiţi la culme că pier-

duseră bătălia de lingă pădurea de la Blois, porniră din nou la atac, punînd în luptă toată oștirea ce se afla pe pămîntul Franciei. Și lupta s-a dat acum pe viață și pe moarte. Francii au fost copleșiți de numărul mult mai mare al anglilor și mai cu seamă de puștile lor aruncătoare de flăcări, care făceau prăpăd. Cu tot ajutorul românilor, începură să dea înapoi. Ca să-și îmbărbăteze ostașii, regele Filip cel Îndrăzneț făcea minuni de vitejie, secerîndu-și vrăjmașii și semănînd moartea pe unde trecea pe calul său alb și luminos ca zorii zilei.

Inverșunați că le face asemenea grele pierderi, anglii lăsară totul la pămînt și se hotărîră să isprăvească cu viteazul rege : să-l piardă sau să-l prindă. Și, cu spadele înălțate, porniră asupra lui. Deodată, regele, despărțit cu dibăcie de oamenii săi, se văzu înconjurat de trei oșteni vrăjmași. Fără să-și piardă cumpătul, Filip își struni calul, stringînd frîul amarnic. Frumosul armăsar alb se ridică în două picioare și Filip se înălță deodată în scări, făcînd roată cu spada în jurul lui și lovind de moarte pe doi dintre dușmani.

Dar alții le luară locul. Încolțit de astă dată, regele se simți pierdut. Și în aceeași clipită, din cumplita învâlmășeală se auziră deodată două strigăte înspăimîntătoare de luptă într-o limbă necunoscută de el : „Pe ei, copii !“ și din grămadă se desprinseră doi călăreți : unul uriaș și altul ca un copil pe lingă

acesta, care se năpustiră ca fulgerul asupra anglilor ce săriseră pe rege. În această scurtă luptă cel tânăr fu rănit și, cu umărul drept despicat, se prăvăli de pe cal. Furia uriașului nu mai cunoscă margini. Ghioaga în mîna lui părea dusă de vînt. Anglii picară în jurul lui ca spicele secerate. Și cînd totuși un ostaș dușman fu gata să-l străpungă pe rege, uriașul se aruncă asupra lui și prinzîndu-l în brațe îl strivi de pămînt ca pe o muscă. Regele era scăpat. Înconjurat îndată de franci, aceștia-l scoaseră cu sila din luptă.

Apoi uriașul îl căută pe tînărul său tovarăș, îl luă pe umăr și fugi cu el la adăpost.

Bătălia de la Crecy fu pierdută de francii care se retraseră cu moartea în suflet. Însoțit de ostașii săi și de românii rămași după groaznica înfrîngere, Filip de Valois sosi la castelul său din Broye sfîrșit de osteneală. Aci bătu cu greu în marea poartă și răspunse sfîrșit de osteneală și întristare și cu lacrimi în ochi la întrebarea oștenilor de pază :

— Cine e ?

— Deschideți, deschideți, e nefericitul rege al Franciei !

De astă dată, banul Mărăcine, sau cum îi spuneau acum francii, marchizul de Ronsard, s-a înapoiat din lupta de la Crecy cu umărul drept despicat. Nici nu se mai putea ține pe picioare ; a fost adus pe targă.

Maria era palidă ca o moartă ; dar, deși zdrobită de durere, se stăpînea și, alături de medicul regelui, care fusese trimis în cea mai mare grabă, căuta să-și încurajeze iubitul.

Cînd banul Mărăcine deschise ochii din ameteala ce-l cuprinsese și-i pironi asupra ei fără să rostească un cuvînt, Maria îi luă mîna și-l muștră dulce :

— Așa te-ai cruțat, Vlade ?

— Sînt eu destul de mîhnit că în această luptă l-am pierdut pe fratele meu Răduțu. Și viața regelui țării tale a fost în mare primejdie !

— Dar viața ta are pentru mine mai mult preț !

— Iată că am păstrat-o și pe a mea !

— Dar cum ești ! Și cînd oare ai să mai fii precum ai fost ?

Vlad îi strînse mîna cu dragoste și-i răspunse, încercînd să zîmbească :

— Cînd am să mă vindec !

Dar rana viteazului marchiz de Ronsard, care era adîncă, se vindecă tare greu și lăasă urme. Anevoie putea să se urce pe cal și atunci abia dacă dădea un scurt ocol prin curtea castelului său, pe care i-l dăruise regele Filip în ținutul Loarei. Obosea repede și rana îl durea groaznic la fiecare mișcare oricît de mică.

Cei cîțiva oameni ce-i mai rămăseseră din luptă îl așteptară un timp cu răbdare. Apoi, văzînd că mar-

chizul se înzdrăveneste cu greu, venită într-o zi la el, în frunte cu Măciucă și-i spuseră cu sfială :

— Măria-ta, ne roade dorul de țară mai puternic ca orice !

— Și pe mine nu ? Așa credeți voi ?

— Dar ce ne facem, măria-ta ! Noi trebuie să plecăm ! Și așa am stat prea mult în Franția ! Că de n-am pierit aci, în bătălie, apoi pierim de dorul țării. Nu mai putem și pace !

— Și ce doriți de la mine ?

— Să ne îngădui să plecăm fără măria-ta. Și când vei putea călări sau merge într-o caleașcă vie și măria-ta !

— Ah, oftă banul Mărăcine, iubiții mei frați de arme, voi faceți să-mi sîngere astăzi sufletul mai rău decît rănile ce le port încă în mine. Cum aș zbura și eu în țară, dar de m-aș încumeta să pornesc, cred că n-aș mai ajunge. M-aș stinge pe drum. Nu vreau să vă arăt cît de rău și de slăbit mă simt !

— Se cunoaște, măria-ta ! Oricîtă dibăcie ai folosi ca să ne ascunzi asta, tot se cunoaște !

Banul oftă din nou și mai adînc și spuse cu lacrimi în ochi :

— Mergeți dar singuri, dragii mei ! Și înainte de a pleca, voiesc să vă dau o carte pentru măria-sa Basarab vodă, cel de al doilea părinte iubit al meu după taica !

— Să trăiești, măria-ta ! strigară oltenii. Mîine, în zori, pornim spre Țara Românească. Scrie dară cartea către vodă. Și să știi că te așteptăm să vii sănătos !

Și Măciucă, din înălțimea staturii sale, se plecă spre banul Mărăcine, îi luă mîna dreaptă ușor și i-o sărută cu multă grijă, de teamă să nu-l doară cumva. Iar cînd oștenii plecară împreună cu bunul său tovarăș de luptă de-a lungul atîtor ani, Măciucă se mai întoarse o dată către viteazul ban Mărăcine. Îl văzu zguduit de plîns și cu lacrimile șiroaie pe obraji palizi și supti de suferință.

Red. responsabil : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : GABRIELA ILIOPOLOS

Dat la cules 09.12.1966. Bun de tipar
01.03.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 7611.
Tiraj 80 140. Hirtie ziariu sul de 50 g/m²
700×1000/32. Coli editoriale 2,26. Coli de
tipar 2. A. T. 12 807. C. Z. pentru bi-
bliotecile mici 8 R-93.

Tiparul executat sub comanda nr. 70 013
la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”,
Str. Piața Scintei Nr. 1 — București
Republica Socialistă România

Lei 1,50

EDITURA TINERETULUI

